

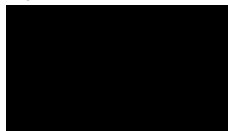
Ministerstwo Edukacji Narodowej

Departament Wychowania i Profilaktyki

DWP-WZP.053.4.2025.EES

Warszawa, 07 października 2025 r.

Pani

Szanowna Pani,

odpowiadając na Pani petycję przesłaną do Ministerstwa Edukacji Narodowej w sprawie zastosowania działań kontrolnych przez gminy/miasta prowadzące szkoły celem czy zachowane są podstawowe standardy bezpieczeństwa dzieci uczestniczących w lekcjach WF, uprzejmie wyjaśniam w zakresie przedstawionych żądań.

Działania Ministra Edukacji koncentrują się na projektowaniu systemowych rozwiązań gwarantujących bezpieczne warunki kształcenia, wychowania i opieki oraz wspierania szkół i placówek systemu oświaty w realizacji zadań w tym obszarze.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe¹ do zadań organu prowadzącego szkołę lub placówkę należy w szczególności zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.

Natomiast zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy - Prawo oświatowe, dyrektor m.in. kieruje działalnością szkoły lub placówki, sprawuje nadzór pedagogiczny oraz sprawuje opiekę nad uczniami i stwarza im warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne.

Szczegółowe kwestie związane z bezpieczeństwem określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach². W szczególności należy tutaj przytoczyć § 2 zgodnie z którym dyrektor zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w szkole lub placówce, a także bezpiecznych i higienicznych warunki uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez szkołę lub placówkę poza obiektami należącymi do tych jednostek. Ponadto dyrektor co najmniej raz w roku, dokonuje kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, oraz określa ich poprawy (§ 3 tego rozporządzenia).

Tematyka wypadków uczniów uregulowana jest w rozdziale 4 ww. rozporządzenia zatytułowanym „Wypadki osób pozostających pod opieką szkoły i placówki”. Zgodnie z § 40 pracownik szkoły lub placówki, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia

¹ Dz. U z 2025 r. poz. 1043 z późn. zm.

² Dz. U z 2020 r., poz. 1604 i z 2024 r. poz. 933.

poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.

Ponadto o wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i organ sprawujący nadzór pedagogiczny (§ 41).

Dyrektor powołuje członków zespołu powypadkowego, który przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową, w tym protokół powypadkowy. W składzie zespołu może uczestniczyć przedstawiciel organu prowadzącego, organu sprawującego nadzór pedagogiczny lub rady rodziców.

Protokół powypadkowy należy sporządzić w terminie 21 dni od dnia zakończenia postępowania powypadkowego i niezwłocznie doręczyć osobom uprawnionym (m.in. rodziców/opiekunów poszkodowanego małoletniego) do zaznajomienia się z materiałami postępowania.

W ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego osoby, którym go doręczono mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu. Zastrzeżenia składa się ustnie do protokołu powypadkowego lub na piśmie przewodniczącemu zespołu. Rozpatruje je organ prowadzący. Zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności niewykorzystania wszystkich środków dowodowych niezbędnych do ustalenia stanu faktycznego; sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebrany materiał dowodowy.

Do podstawowych obowiązków nauczyciela zgodnie z art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela³ należy rzetelne realizowanie zadań związanych z podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę. Za uchybienia godności zawodu nauczyciela lub obowiązków o których mowa w art. 6 nauczyciele podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej (art. 75 ust. 1 ww. ustawy).

Minister Edukacji nie sprawuje bezpośredniego nadzoru nad szkołami i placówkami. Nadzór pedagogiczny na obszarze danego województwa sprawuje właściwy kurator oświaty. Nadzorowi temu podlega w szczególności zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.

Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego⁴, nadzór pedagogiczny jest realizowany przez wykonywanie zadań i czynności określonych w art. 55 ustawy - Prawo oświatowe, w trybie działań planowych lub doraźnych. Działania planowe w myśl § 3 ust. 2 są prowadzone przez kuratorów oświaty zgodnie z podstawowymi kierunkami realizacji polityki oświatowej państwa w zakresie nadzoru pedagogicznego, o którym mowa w art. 60 ust. 3 pkt. 1 ustawy. Działania doraźne są prowadzone przez organy sprawujące nadzór pedagogiczny, w przypadku wystąpienia potrzeby podjęcia działań nieprzewidzianych w planie nadzoru pedagogicznego, o którym mowa w § 20 ust. 1 ww. rozporządzenia.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania zgodnie z art. 60 ust. 1 pkt. 2 ustawy Prawo oświatowe nadzoruje i koordynuje wykonywanie nadzoru pedagogicznego na terenie kraju, w szczególności nadzoruje działalność kuratorów oświaty w tym zakresie.

Odpowiedzialność karna za zdarzenie szkodowe ucznia realizuje się w zależności od okoliczności zdarzenia, stopnia winy oraz skutku jaki nastąpił. Dotyczy ona zarówno nauczyciela, jak i dyrektora.

Odpowiedzialność karną ponosi nauczyciel, gdy świadomie, celowo (umyślnie) naraża ucznia, pozostającego pod jego opieką, na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo

³ Dz. U. z 2024r. poz. 986.

⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 15.

uszczerbku na zdrowiu. Odpowiedzialności tej podlegają wszelkie czyny nauczyciela związane z nieudzieleniem pomocy uczniowi, czy też nieumyślnym spowodowaniem śmierci, a nawet sam fakt doprowadzenia do sytuacji, w której uczniowi grozi niebezpieczeństwo.

Oto przykładowe sposoby kwalifikacji prawnej przestępstw i wykroczeń dotyczących wypadku doznanego przez ucznia:

- nieumyślne spowodowanie śmierci (art. 155 Kodeksu Karnego – k.k.),
- spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu (art. 156 k.k.),
- naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia (art. 157 k.k.),
- nieudzielenie pomocy (art. 162 k.k.),
- porzucenie wbrew obowiązкови troszczenia się o małoletniego poniżej 15 lat albo o osobę nieporadną (art. 210 k.k.),
- naruszenie nietykalności osobistej (art. 217 k.k.),
- niezabezpieczenie miejsca niebezpiecznego dla życia lub zdrowia człowieka, wbrew obowiązкови (art. 72 Kodeksu wykroczeń - k.w.),
- niezawiadomienie odpowiedniego organu/osoby o niebezpieczeństwie grożącym życiu lub zdrowiu człowieka albo mieniu, wbrew obowiązкови (art. 73 k.w.),
- dopuszczenie do przebywania w okolicznościach niebezpiecznych dla zdrowia małoletniemu do lat 7 lub osobie niezdolnej rozpoznać/obronić się przed niebezpieczeństwem, wbrew obowiązкови opieki lub nadzoru nad taką osobą (art. 106 k.w.).

Podkreślić należy, że odpowiedzialność dyrektora i nauczycieli za bezpieczeństwo uczniów w szkole i konieczność zapewnienia im bezpiecznych i higienicznych warunków nie przesądza o faktycznym ponoszeniu odpowiedzialności w razie wystąpienia zdarzenia szkodowego. Ciężar oceny ewentualnego zawnienia w zakresie naruszenia obowiązku zapewnienia uczniom bezpieczeństwa pobytu w placówce indywidualizują konkretne okoliczności danego przypadku.

Odpowiedzialność cywilnoprawna nauczyciela zależy przede wszystkim czy wypadek został spowodowany działaniem/zaniechaniem samego nauczyciela czy też do wypadku doszło na skutek działania ucznia, który pozostawał pod nadzorem nauczyciela. Dowiedzenie istnienia winy po stronie osoby nadzorującej polega na wykazaniu niezachowania przez nią należytej staranności w nadzorze.

Podobnie jak w przypadku odpowiedzialności cywilnej nauczycieli, podstawy odpowiedzialności cywilnej organu prowadzącego mogą być różne, ale zawsze na poszkodowanym będzie ciążył obowiązek wykazania związku przyczynowego między szkodą a zdarzeniem ją powodującym.

Realizacja obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego w szkołach odbywa się zgodnie z programem nauczania przedstawionym przez nauczyciela wychowania fizycznego i dopuszczonym przez dyrektora szkoły do realizacji w danej szkole. Program nauczania powinien uwzględniać treści nauczania określone w podstawie programowej wychowania fizycznego. Rozwinięcia i uszczegółowienia tych treści dokonuje nauczyciel w programie nauczania, który jest realizowany na zajęciach edukacyjnych z uczniami. W programie nauczania mogą znaleźć się również treści nauczania wykraczające poza zakres treści podstawy programowej - zawsze jednak muszą być one dostosowane do możliwości uczniów, którzy będą je realizowali.

Zajęcia wychowania fizycznego są realizowane w wymiarze określonym w ramowym planie nauczania dla danego typu szkoły.

Na zajęciach wychowania fizycznego w klasach IV-VIII szkoły podstawowej i w szkołach ponadpodstawowych jest obowiązkowy podział na grupy w oddziałach liczących więcej niż

26 uczniów. Przepisy umożliwiają dokonanie tego podziału zgodnie z autonomiczną decyzją szkoły (dyrektora/nauczyciela wychowania fizycznego). Przepisy zezwalają, w zależności od realizowanej formy, na realizację zajęć wychowania fizycznego z podziałem na płeć uczniów.

Z uwagi na zróżnicowane potrzeby rozwojowe dzieci i młodzieży, jak również na alarmujące dane dotyczące ich sprawności fizycznej i stylu życia, Ministerstwo Edukacji Narodowej zdecydowało o potrzebie wprowadzenia zmian w podstawie programowej wychowania fizycznego. Od roku szkolnego 2025/2026 w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych jest realizowana nowa podstawa programowa wychowania fizycznego, która kładzie jeszcze większy nacisk na wspieranie wszechstronnego rozwoju ucznia poprzez kształtowanie jego kompetencji fizycznych, wiedzy, postaw i motywacji niezbędnych do świadomego, samodzielnego i trwałego uczestnictwa w kulturze fizycznej. Realizowane w szkołach zajęcia wychowania fizycznego powinny sprzyjać odkrywaniu przez uczniów różnorodnych form aktywności fizycznej i wspierać ich w stawianiu się osobami aktywnymi fizycznie przez całe życie. Stąd, nowa podstawa programowa odzwierciedla kluczowe obszary rozwoju fizycznego. Wśród realizowanych działań znajduje się m.in. dział „Bezpieczeństwo w aktywności fizycznej”.

Odnosząc się do kwestii organizacji zastępstw w czasie nieobecności nauczyciela, dyrektor szkoły lub placówki może:

- powierzyć nauczycielowi tej szkoły realizację doraźnego zastępstwa (art. 35 ust. 2a ustawy Karta Nauczyciela),
- zatrudnić nowego nauczyciela na podstawie umowy o pracę na zastępstwo za nieobecnego nauczyciela (art. 10 ust. 7 ustawy Karta Nauczyciela).

Organizacja zastępstw doraźnych ma na celu przede wszystkim zapewnienie opieki uczniom przebywającym na terenie szkoły w czasie przewidzianym tygodniowym rozkładem zajęć, właściwą organizację i wykorzystanie czasu trwania zajęć ujętych w tygodniowym rozkładzie zajęć i właściwą realizację programu kształcenia, wychowania i opieki. Doraźne zastępstwa powinny być organizowane by zminimalizować negatywne skutki nieobecności nauczyciela w szkole dla realizowanego procesu dydaktyczno-wychowawczego.

Podjęcie decyzji w sprawie wyboru formy zastępstwa nieobecnego nauczyciela należy do kompetencji dyrektora szkoły. Zgodnie z art. 7 ustawy Karta Nauczyciela dyrektor szkoły jest przełożonym służbowym wszystkich pracowników szkoły, przewodniczącym rady pedagogicznej. Sprawuje on opiekę nad dziećmi i młodzieżą uczącą się w szkole. Dyrektor szkoły jest odpowiedzialny w szczególności za dydaktyczny i wychowawczy poziom szkoły, zapewnienie w miarę możliwości odpowiednich warunków organizacyjnych realizacji zadań dydaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę. W świetle powyższego dyrektor szkoły lub placówki ponosi odpowiedzialność m.in. w przypadku organizacji zastępstwa nieobecnego nauczyciela w sposób niezapewniający bezpieczeństwa uczniom.

Wobec powyższego, w opinii Ministerstwa Edukacji Narodowej nie ma uzasadnienia do zmian prawnych w żądanym obszarze.

Z poważaniem

Renata Kurlanc
\$STANOWISKO_PODPISUJACEGO
/ – podpisano cyfrowo/